Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.
Wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 37. i 38. Poniedziałek, dnia 1. Grudnia 1879. VI. rocznik.

Przepis ogólnéj ustawy hipotecznéj,

dozwalający intabulacyą prawa zastawu dla danego kredytu, i tegoż praktyczne zastósowanie.

Jednym z najgłówniejszych filarów społeczno-ekonomicznego kredytu, są według dawno już uznanych zasad, należycie prowadzone księgi hipoteczne, które nietylko dają podstawę do ścisłego ocenienia majątku dłużnika, ale nadto w razie potrzeby wskazują rzecz, z któréj i przepisują postępowanie, w jaki sposób zaspokojenie niespłaconego długu uzyskać można. Jedném słowem powiedziawszy, księgi hipoteczne tworzą kredyt rzeczowy, który tém pewniejszym jest, im lepszą jest ustawa hipoteczna, zawiérająca dlań szczegółowe normy i przepisy.

U nas od dawna zaprowadzone były księgi hipoteczne, a mianowicie dla Lwowa patentem cesarskim z d. 25. maja 1792., zaś dla Galicyi jeszcze patentem z 14. marca 1780., ustawy te jednak, chociaż w swoim czasie mogły być bardzo dobre, okazały się z czasem niewystarczającemi; oczywista — boć kiedy zmieniają się czasy, a z niemi i ludzie, to przecież ustawa stanąć nie może, tylko ciągłego wymaga postępu. Skutkiem doznanéj praktyki i skutkiem badań nauki, doszliśmy do przekonania o potrzebie wprowadzenia do ustawy hipotecznéj innych nowych zasad, odpowiadających więcéj postępowi i potrzebom społecznym.

Wydaną tedy została ogólna ustawa hipoteczna z 25. lipca 1871., która w wielkiéj części odpowiada tym wymogom, i ma tę wielką zasługę, że jest nietylko jedną z piérwszych wydanych na tém polu postępowego ustawodawstwa, ale zarazem pod względem kodyfikacyi jedną z najszczęśliwszych z pomiędzy nowych ustaw austryackich.

Nie tu miejsce podnosić wszystkie dobre strony téj ustawy, lub też wykazywać jéj braki, wymienię tylko jednę nowość ustawą tą wprowadzoną, tudzież wykażę zastósowanie jéj w praktyce i w obec innych dawnych hofdekretów, z którymi żaden sędzia rozłączyć się nie może.

Myślę tu o przepisie §. 14. téjże ustawy, który w ustępie drugim dozwala intabulacyą prawa zastawu dla przyzwolonego kredytu, dla pretensyi z poręki, z odszkodowania i t. p. z tém, iż w takim razie najwyższa suma do któréj kredyt lub też odpowiedzialność sięga w dokumencie wymienioną i zaintabulowaną być musi.

Rzecz bardzo wygodna, tak dla zakładów finansowych, które pożyczki dając, mają dla takowych zabezpieczenie, jak też i dla dłużnika, który pożyczki biorąc do wysokości zabezpieczonego kredytu i zwracając takowe w ciągłym rachunku, aby znów nowe pobiérać i zwracać, nie jest narażonym na ciągłe wydatki i zwłoki przy intabulacyi każdego razu, zaintabulowawszy otrzymany kredyt raz na zawsze.

Nowy przepis ten ustawy hipotecznéj zasługuje na wszelkie uznanie, bo ułatwia kredyt, zmniejsza koszta takowego, i obydwom kontrahentom zupełną daje pewność; w razie zaległości w spłacie bowiem wierzyciel wykazując pretensyę swą li tylko według obecnego stanu swych ksiąg, formalizuje takową w najkrótszéj drodze i ściąga ze zapisanéj mu sumy kredytowéj z hipoteki.

Jeżeli więc tym sposobem rzecz regularnie się rozwikła, to cel osiągnięty — jeżeli jednak dłużnik w międzyczasie realność swoją na inną przeniesie osobę, co wtedy?

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie udzieliło pani W. S. pożyczek wekslowych do wysokości 800 zł. na mocy uzyskanego poprzód z aktu notaryalnego i w myśl powyższéj ustawy w stanie biernym realności lwowskiéj zaintabulowanego kredytu do wysokości téj sumy, a gdy dłużniczka spłat długów swych zaniechała, zmuszoném się widziało zaległości ściągnąć z téj hipoteki w sposób powyżéj podany.

Uzyskało tedy przeciw dłużniczce dotyczące nakazy zapłaty, które następnie wniosło do sądu krajowego we Lwowie z prośbą o egzekucyjną intabulacyą w miejsce zaintabulowanego kredytu.

Sąd krajowy jednak prośbie téj odmówił, a to uchwałami do L. 27286 i 27287, z powodu, że na dniu

kiedy podania te do sądu weszły własność rzeczonéj hipoteki nie należała już do pani W. S., lecz do pana J. L., przeciw któremu prośby te wystósowane nie były.

Skutkiem tego wniosło Towarzystwo zaliczkowe nowe prośby na téj samej podstawie, stylizując je przeciw temuż nowemu właścicielowi hipoteki, jako realnemu dłużnikowi, lecz i temu żądaniu odmówił c. k. Sąd krajowy uchwałami z dnia 2. sierpnia 1879. l. 36155 i 36156 z przyczyny, że uzyskane nakazy zapłaty nie zostały wydane przeciw p. J. L., zatém przeciwko niemu także egzekucyjna intabulacya dozwoloną być nie może.

Przeciw tym uchwałom wniosło Towarzystwo zaliczkowe rekursa, wykazując w takowych:

że uzyskawszy raz w myśl §. 14. ust. hip. intabulacyą prawa zastawu dla danego kredytu do wysokości 800 zł. ma niewątpliwe prawo zaległe pożyczki z takowego sobie ściągnąć, bez względu na to, że własność hipoteki przeszła na inną osobę, gdyż w przeciwnym razie cały przepis §. 14. ust. hip. pozostałby martwą literą i nietylko nie dawałby rękojmii kredytu, t. j. właściwego nie osiągnąłby celu, ale nawet staćby się mógł nowym sposobem uchylenia się od zapłaty i wyrządzania szkody polegającemu na ustawie wierzycielowi;

że przecież Towarzystwo zaliczkowe nie może ze swymi krokami egzekucyjnymi tak długo czekać, aż pierwotna dłużniczka W. S. napowrót nabędzie dłużną realność;

że niestylizowano prośb egzekucyjnych przeciw p. J. L, jako przeciw dłużnikowi osobistemu, ani téż osobistéj przeciw niemu nie żądano egzekucyi, przeciwnie wniesiono podania te przeciw niemu li tylko jako „przedstawicielowi dłużnéj hipoteki, który kupując realność dobrze wiedział, i w myśl ustawy o tém wiedzieć musiał, iż przyjmuje na siebie zaintabulowany dłużny kredyt 800 zł. z procentami i kosztami.

C. k. Sąd krajowy wyższy odmówił jednak rozporządzeniami z 7. października 1879. l. 22.120 i 22.121 żądaniom rekursu zatwierdzając uchwały Sądu piérwszéj instancyi, nietylko z powodu, że nakazy zapłaty przeciw nowemu właścicielowi wydane nie były, ale nadto i z téj przyczyny, że odnośny pozew przy zaintabulowanéj sumie 800 zł., na rzecz rekursującego Towarzystwa zaintabulowanéj zanotowanym nie został, zatém też nakazy zapłaty według rozp. min. z 18. września 1860. l. 212 dz. u. p. mocy egzekucyjnéj przeciw nowemu właścicielowi mieć nie mogą.

W obec niedopuszczalności dalszych rekursów, Towarzystwo zaliczkowe rozstrzygnięciem tym zadowolić się musiało, podnosi jednak wypadek ten na tém miejscu, aby wywołać dyskusyą, a ewentualnie zwrócić uwagę władz prawodawczych i uzyskać zasadnicze rozstrzygnięcie, — jakie ma być postępowanie w podobnych wypadkach w obec nowego właściciela realności?

Najprostszym sposobem byłoby w myśl zapisu skryptu kredytowego, przedłożyć Sądowi wyciąg ze swych ksiąg, i na podstawie takowego żądać egzekucyi. Gdy jednak zapis ten w skrypcie zeznanym został tylko przez piérwotną dłużniczkę, a przez nowego właściciela hipoteki tylko milcząco przez kupno przyjętym został, gdy zresztą wątpliwą jest, czyli zapis podobny dozwalający wyciągowi z ksiąg doraźną egzekucyą faktycznie moc egzekucyjną posiada — sposób ten chociaż najwięcéj duchowi ustawy odpowiadający, jako niedopuszczalny uważanym być musi.

Zresztą każda pretensya musi być zformalizowana, zaczém dojrzeje do egzekucyi, — niepodlega tedy wątpliwości, że i w takim wypadku długi zaciągnięte na mocy intabulowanego kredytu dojrzéć muszą do sądowego wyroku.

Nie pozostaje tedy nic innego, jak pretensyą zaskarzyć, a uzyskawszy wyrok, takowy wraz z oryginalnym zapisem kredytu tudzież poświadczeniem tabularném iż pozwany w téj chwili jest właścicielem hipoteki przedłożyć Sądowi z prośbą o wydanie przeciwko niemu nakazu zapłaty w myśl ces. patentu z 21. maja 1855. nr. 95. dz. u. p. i rozp. minist. z dnia 18. lipca 1859. nr. 130. dz. u. p. — jednocześnie zaś żądać adnotacyi pozwu tego obok pozycyi zaintabulowanego kredytu w myśl §§. 59. i 60. ust. hip. aby się nienarazić na niebezpieczeństwo dalszego przelania własności.

Przeprowadziwszy wszczęty tym sposobem spór dopiéro można prowadzić kroki egzekucyjne do realności.

Z tego widzimy, że według obecnéj procedury prowadzone być muszą dwa procesa, jeden z wekslu, czyli téż skryptu dłużnego przeciw piérwotnemu dłużnikowi, a po skończeniu takowego drugi przeciw nowemu właścicielowi na mocy uzyskanego wyroku i zaintabulowanego kredytu.

Że takie postępowanie nie jest po myśli ustawy hipotecznéj, która dozwalając intabulacyą danego kredytu, chciała oczywiście stworzyć możność doraźnego ściągnięcia danych pożyczek, to jest rzeczą jasną — jak niemniéj jasném jest, że koniecznie potrzebna jest ustawa, któraby prostszy sposób zrealizowania w podobnych wypadkach unormowała.

Bo dziś uzyskaliśmy wprawdzie przez ustawę hipoteczną zabezpieczenie podobnych pożyczek, natomiast stanęliśmy w formalizacyi tych pretensyi daleko gorzéj jak piérwotnie, gdyż w zwykléj drodze postępowania prowadzimy jeden proces, a w przytoczonych wypadkach przeprowadzić musimy dwa, zaczem dójść możemy do skutecznéj egzekucyi.

Jedyną ulgę sprawić nam może ustawa notaryalna pod względem ukrócenia piérwszego procesu i zwracamy uwagę towarzystw zaliczkowych, ażeby dla ominięcia takowego skrypta dłużne wystawione na podstawie

intabulowanego kredytu, dłużnikom zeznawać kazały w formie aktów notaryalnych z wyraźnem powołaniem się na dany kredyt i zastrzeżeniem natychmiastowéj egzekucyi wedle §. 3. ust. notar., a nie zaś w formie wekslów lub zwykłych skryptów, gdyż tylko tym sposobem w razie potrzeby przystąpić można od razu do drugiego procesu t. j. do żądania nakazu zapłaty przeciw nowemu właścicielowi hipoteki. *Dr. J. K.*

Stowarzyszenia zarobkowe w Niemczech w roku 1878.

III.

(U.) Stowarzyszenia spożywcze wykazują w porównaniu z rokiem 1877. spadek z 624 na 621.

Jakkolwiek liczba nowo powstałych znaczną cyfrę przedstawia, to z drugiéj strony zanotować musimy dobrowolną likwidacyą 42, konkurs jednego i rozwiązanie jednego na podstawie ustawy o socyalistach. Strat znaczniejszych, prócz utraty nieznacznych udziałów, nie ponieśli członkowie upadłych stowarzyszeń, jak świadczy okoliczność, że na ogólną liczbę 44 aż 42 dobrowolną zgłosiło likwidacyę na którą zresztą najrozmaitsze, wątpliwéj natury czynniki się składały.

Nowo powstałe towarzystwa spożywcze poddały się ogólnéj ustawie o stowarzyszeniach — podczas gdy zamiana dawnych na zarejestrowane bardzo leniwo postępuje.

Rocznik Schultzego wykazuje bilanse takiéj saméj liczby stowarzyszeń spożywczych jak w r. 1877. t. j. 202 a zestawione tu tabelki wykazują ich rozwój.

Rok	Liczba stow. zamieszczon. w roczniku	Liczba członków	Sprzedano w markach Ogółem	przeciętnie na 1 stow.
1875	179	98.055	22,704.964	126.843
1876	180	101.727	24,378.410	135.436
1877	202	99.862	26,503.379	131.204
1878	202	109.515	28,601.934	141.593

Rok	Udziały	Fundusz rezerwowy	Suma funduszów własnych	Liczba przeciętna funduszów własnych	
				na 1 stowarz.	na 1 członka
1875	2,912.264	503.409	3,415.673	19.104	34·8
1876	3,046.093	556.398	3,602.491	20.014	35·4
1877	3,199.532	671.519	3,871.051	19.164	38·7
1878	2.927,619	852.695	3,780.314	18.714	34·5

Rok	Pożyczki zaciągnięte	Długi za towar	Zaległości u członkow za kredyt towarowy		
			ogółem	w towarzystw	przeciętna na 1 stow.
1875	2,429.585	875.844	124.419	56	2.222
1876	2,672.415	1,004.186	142.722	49	2.913
1877	2,564.148	899.163	158.113	54	2.928
1878	2,810.083	785.394	164.703	51	3.229

Cyfry powyższe uwalniają nas od dowodzenia rozwoju i wzrostu stowarzyszeń, zaznaczywszy, że liczba wykazanych w roczniku 1877. jest taką samą jak w roku 1878. a bilanse od tych samych prawie stowarzyszeń pochodzą. Kilka tylko uczynimy uwag. Że liczba członków tak znacznie wzrosła, zawdzięczamy téj okoliczności, że w najnowszym roczniku figuruje „Nowe towarzystwo spożywcze w Hamburgu“ (założone jeszcze w r. 1856. z liczbą członków przeszło 5000). Sprzedaż towarów wzrosła tak w ogólnéj sumie (z 26,503.379 m. na 28,601.034 m.) jak i w przeciętnéj (z 131.204 m. na 141.593 m.). Z ogólnego zbytu towarów przypada kwota 24,838.140 m. uzyskana ze sprzedaży we własnych magazynach, zaś 3,763.794 m. ze sprzedaży znaczków, podczas gdy w roku 1877. wynosiła piérwsza 22,590.598 m. a druga 3,912.781 m. Sprzedaż w magazynach własnych wynosiła w r. 1878. 86·8% a w 1877. tylko 85·2%, i piérwszéj odpowiada liczba magazynów 452 a drugiéj 432, liczby przeciętne sprzedaży na pojedyńczy magazyn wynoszą 54.951 i 52.293.

Tak znaczny odbyt, w przypuszczeniu, że stosunek zbytu do zapasu towarów jest normalnym — jest dostatecznym, ażeby opłacić koszta lokalu, zarządu i w dodatku pewną kwotę czystego zysku przysporzyć. Z tego téż powodu uchwalił zjazd stowarzyszeń w Eisenach w r. 1878. następującą rezolucyą:

„Zaleca się towarzystwom spożywczym najusilniéj, utrzymywać jak najmniejsze magazyny. Składy towarów kolonialnych i bławatnych nie powinny,—za podstawę cenę sprzedaży biorąc — przenosić piątéj części zbytu roku ubiegłego.“

Téj rezolucyi godne są rezultaty z r. 1878. Jeżeli były czasy, że roczna sprzedaż towarów wynosiła zaledwie szóstą część wartości magazynu, to jakżeż polepszyły się stosunki, jeżeli obecnie piérwsza 6—8 razy przewyższa drugą!

Piekarnie stowarzyszeń spożywczych bardzo się rozwijają. Przedewszystkiém zasługuje tu na uwagę parowa piekarnia wrocławskiego towarzystwa spożywczego, nadto piekarnia w Kassel i Iserlohn. Ostatnie stowarzyszenie posiada nadto dwie rzeźnie, w których sprzedano mięsa za 55.645 m., zyskując 6.037 m. (t. j. 5.000 na administracyą, a 1.037 m. czystego zysku).

Niezwykły objaw spadającej ogólnéj cyfry udziałów, którą wzrastający fundusz rezerwowy zaledwie częściowo uzupełnia — powinien pod ścisłą rozwagę być wzięty. W r. 1877 przypadało przeciętnie na 1. członka w udziałach 32 m., w r. 1878 już tylko 26·7 m. Już w latach poprzednich dochodziły nas ze strony stowarzyszeń spożywczych utyskiwania, że członkowie tychże dla tego tylko z towarzystw występują, ażeby nagromadzone tamże kilkuletnie oszczędności wycofać i potém na nowo przystąpić.— Jeżeli okoliczności téj przypisywano już dawniéj główną

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Październik 1879.

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny																			
	Udziały		Fundusz rezerwowy		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte							
	z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Białéj	11.442	71	1.328	—	20.851	23	1.984	—	1.021	93	21.813	30	9.900	—	—	—	550	—	9.350	—
„ Wzaj. Pom.	2.342	81	138	59	8.466	92	3.085	98	2.807	48	8.745	42	4.250	—	4.500	—	—	—	8.750	—
Birczy	4.673	19	583	69	4.246	11	355	79	233	59	4.368	31	12.185	—	1.900	—	585	—	13.500	—
Bóbrce	2.559	86	724	69	4.161	17	120	10	460	27	3.821	—	10.380	—	3.680	—	3.500	—	10 560	—
Brzesku	50.802	66	2.376	61	76.250	31	3.944	88	4.103	27	76.091	92	—	—	—	—	—	—	—	—
Busku	5.236	62	1.558	27	7.116	69	64	10	1.606	91	5.573	88	3.495	84	—	—	—	—	3.495	84
Cieszanowie	13.439	62	669	50	9.461	82	760	—	340	—	9.881	82	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowie	32.601	88	8.460	47	—	—	—	—	—	—	—	—	120533	16	14.103	47	6.068	04	128568	59
Delatynie	10.959	94	835	85	5.282	32	177	34	10	11	5.449	55	10.800	—	3.000	—	3.200	—	10.600	—
Glinianach	16.555	17	2.092	56	39.522	03	4.124	84	2.689	56	40.957	31	8.516	—	1.400	—	—	—	9.916	—
Gorlicach	54.320	11	6.212	12	57.781	09	6.370	85	4.782	32	59.369	62	58.213	65	2.600	—	8.005	35	52.808	30
Jarosławiu	21.704	95	2.818	16	26.014	96	7.724	07	4.025	18	29.713	85	16.987	84	50	—	1.469	48	15.568	36
Jaryczowie	119	—	32	—	40	—	—	—	40	—	—	—	450	—	—	—	—	—	450	—
Kałuszu	3.039	24	220	—	1.030	12	100	—	—	—	1.130	12	5 350	—	—	—	500	—	4.850	—
Komarnie	4.694	97	621	31	11.651	96	2.582	30	1.123	—	13.111	26	2.500	—	—	—	—	—	2.500	—
Krakowcu	381	—	54	—	125	20	10	—	—	—	135	20	450	—	—	—	—	—	450	—
Limanowéj	11.327	26	370	69	10.158	43	12.242	99	2.239	92	20.161	50	14 864	—	2.640	—	5.308	—	12.196	—
Lwowie	118775	78	11.687	37	286038	91	33.480	22	35.497	54	284021	59	5.833	—	—	—	5.833	—	—	—
„ pocztowe	11.168	58	306	—	36	—	1.226	23	213	—	1 049	23	4.310	—	1.000	—	400	—	4.910	—
Łańcucie	15.002	41	8.685	87	69.215	55	6.515	88	1.749	99	73.981	44	16.137	20	—	—	2.777	80	13.359	40
Makowie	1.498	20	335	50	10.822	99	1.151	—	—	30	11.973	69	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariampolu	2.214	—	209	47	610	88	490	—	11	58	1.089	30	3.560	—	—	—	160	—	3.400	—
Mielcu	9.089	14	1.151	84	31.045	82	987	84	1.597	65	30.436	01	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—
Milówce	1.128	50	274	—	2.548	40	1.990	90	129	—	4.410	30	1.000	—	—	—	—	—	1.000	—
Mościskach	11.284	38	3.845	76	13.182	24	678	—	173	11	13.687	13	12.750	—	4.450	—	5.200	—	12.000	—
Nowym Sączu	16.512	74	687	76	48.656	03	2.859	08	2.675	48	48.839	63	19.100	—	4.000	—	7.200	-	15.900	—
Pilźnie	563	—	154	—	390	74	72	—	138	91	323	83	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórzu	72	50	43	—	400	—	212	30	—	—	612	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemyślu rolne.	29.035	16	3.951	82	108898	17	14.164	17	9.407	04	113765	30	24.000	—	—	—	6.000	—	18.000	—
Radziechowie	9.103	45	2.143	-	22.207	60	449	—	1.014	—	21.642	60	7.500		—	—	—	—	7.500	—
Rohatynie	7.792	15	1.638	—	17.032	28	3.605	39	3.450	58	17.187	09	10.050	—	—	—	2.000	—	8.050	—
Rozdole	5.549	79	725	66	1.371	39	174	23	75	83	1.469	79	8.884	91	2.200	—	25	—	11.059	91
Rudkach	5.376	27	702	88	5.370	88	466	50	109	93	5.727	45	8.150	—	200	—	—	—	8.350	—
Sieniawie	994	61	199	—	2.375	71	—	—	50	—	2.325	71	7.800	—	—	—	—	—	7.800	—
Śniatynie	3.459	36	438	28	3.642	07	30	—	700	—	2.972	07	4.500	—	—	—	—	—	4.500	—
Sokalu	10.959	65	744	81	12.154	01	916	—	490	75	12.579	26	23.454	31	—	—	367	17	23.087	14
Stanisławowie	91.565	73	7.534	45	151919	75	6.299	14	8.579	73	149639	16	13.430	02	5.776	88	3.968	28	15.238	62
„ (odd. zast.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.120	09	1.500	—	—	—	34.620	09
Stryju	2.803	36	177	10	1.669	11	223	--	—	—	1.892	11	10.400	—	—	—	200	—	10.200	—
Szczércu	2.026	40	486	84	1.618	39	4		116	11	1.506	28	2.000	—	—	—	—	-	2.000	—
Tarnowie	16 268	38	5.093	24	46.191	27	1.147	69	3.585	17	43.753	79	5.810	—	4.050	—	700	—	9.160	—
Tłumaczu	9.591	97	1.782	29	22.883	59	516	—	266	07	23.133	52	4.829	—	650	—	750	—	4.729	—
Tyśmienicy	16.746	52	2.548	27	9.702	41	324	13	89	79	9.936	75	19.855	14	—	—	500	-	19.355	14
Wykotach	2.884	45	251	85	5.916	25	320	78	20	—	6.217	03	7.300	—	750	—	1.050	—	7.000	—
Zakliczynie	850	08	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.560	57	—	—	20	—	2.540	57
Zbarażu	12.058	05	2.102	48	2.687	47	—	—	—	20	2.687	27	15.412	72	—	—	498	82	14.913	90
Złoczowie	5.950	12	704	99	8.741	16	874	—	634	80	8.980	36	1.850	—	—	—	—	—	1.850	—

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny				Stan czynny													
	Odsetki		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone								Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
	z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Białéj	1.643	74	1.208	16	41.358	72	3.146	40	2.965	—	41.177	32	2.651	10	2.279	67	677	82
„ Wzaj. Pom.	663	47	—	—	13.564	26	2.857	74	6.748	48	17.455	—	1.134	97	293	45	1.756	87
Birczy	3.016	66	152	07	21.528	85	2.731	50	4.491	50	23.288	85	1.224	70	1.640	41	139	96
Bóbrce	619	67	300	66	17.647	45	1.013	73	1.200	10	17.833	82	243	08	—	—	508	98
Brzesku	8.123	18	5.228	72	123.365	05	10.793	91	14.920	—	127.491	14	1.414	65	10.498	95	3.218	36
Busku	1.685	89	—	—	17.587	62	1.798	33	388	17	16.177	46	1.112	46	—	—	260	58
Cieszanowie	1.508	24	—	—	24.239	99	1.103	20	1.902	78	25.039	57	214	73	179	64	65	24
Dąbrowie	8.205	55	6.289	28	162.168	94	3.921	91	15.905	—	174.152	03	1.503	37	6.794	88	1.675	49
Delatynie	3.131	05	222	49	27.746	40	923	36	1.003	—	27.826	04	1.438	17	1.842	16	92	51
Glinianach	7.928	50	54	32	70.245	04	5.814	09	10.704	54	75.135	49	1.657	36	18	09	692	92
Gorlicach	1.643	59	20.935	85	164.520	10	21.915	14	16.205	64	158.810	60	3.946	35	25.706	15	3.539	31
Jarosławiu	4.516	27	561	92	49.975	47	14 040	32	15.920	—	51.855	15	2.296	96	72	45	20.658	96
Jaryczowie	17	87	—	—	600	—	91	—	150	—	659	—	41	60	—	—	17	94
Kałuszu	—	03	151	16	9.519	97	495	—	—	—	9.024	97	34	30	350	54	—	—
Komarnie	3.655	27	223	58	22.478	01	2.795	44	4.505	—	24.187	57	466	26	135	65	16	91
Krakowcu	86	20	5	16	833	—	11	—	100	—	922	—	157	67	19	71	12	18
Limanowéj	2.088	95	119	88	34.051	07	1.809	49	6.674	—	38.915	58	656	85	56	23	6.635	62
Lwowie	20.904	19	100	—	395.558	34	98.690	91	88.693	70	385 561	13	10.857	84	32.358	96	6.711	—
„ pocztowe	2.062	30	7	50	16.797	94	2 423	66	4.541	—	18.915	28	497	19	—	—	91	14
Łańcucie	9.432	47	2.177	90	105.958	69	3.818	79	1.440	—	103.579	90	1.554	56	12.402	54	5.114	30
Makowie	1.313	50	—	—	11.915	96	1.156	75	3.007	50	13.766	71	410	26	149	49	794	43
Mariampolu	453	74	426	30	6.690	—	537	—	730	—	6.883	—	371	65	305	01	233	15
Mielcu	2.265	81	2.367	72	45.628	89	4.529	50	4.302	—	45.401	39	761	39	1.828	04	319	70
Milówce	59	72	1	44	4.830	01	54	—	836	—	5.612	01	1	46	—	—	1.374	82
Mościskach	1.652	81	512	98	40.378	66	4.019	35	4 390	—	40.749	31	629	—	1.515	86	88	89
Nowym Sączu	4 305	33	594	53	78.306	—	25.922	—	25.604	—	77.988	—	1.408	75	6.055	38	1.387	86
Pilźnie	212	90	9	51	920	—	250	—	210	—	880	—	299	93	—	—	83	31
Podgórzu	42	02	1	79	280	—	8	—	364	—	636	—	101	56	26	67	7	48
Przemyślu rolne.	10.529	01	3.553	03	163.909	91	47.574	—	54.775	—	171.110	91	622	21	6.331	35	769	85
Radziechowie	2.442	64	564	19	41.143	56	2.421	57	2.913	—	41.634	99	985	89	23	09	751	91
Rohatynie	2.290	35	528	20	35.663	78	5.939	08	4.228	25	33.952	95	1.940	40	1.403	71	188	73
Rozdole	1.565	37	985	88	16.536	83	1.978	13	4.584	—	19.142	70	773	75	927	86	512	09
Rudkach	1.987	34	—	—	19.994	06	2.113	38	3.058	—	20.938	68	860	57	98	87	245	82
Sieniawie	396	79	106	04	10.833	19	1.032	50	1.402	—	11.202	69	894	86	49	60	219	75
Śniatynie	1.620	81	—	—	10.563	02	819	—	1.572	78	11.316	80	909	97	—	—	182	59
Sokalu	1.217	14	2.496	86	46.911	24	2.382	19	2.959	—	47.488	05	492	23	2.712	58	392	—
Stanisławowie	10.044	57	19.870	70	261.229	55	49.421	60	49.261	77	261.069	72	2.885	06	24.988	76	4 949	69
„ (odd. zast.)	1.596	19	2.017	18	35.907	—	3.320	—	5.248	—	37.835	—	—	—	128	33	270	13
Stryju	1.586	95	31	51	14.960	34	919	76	1.245	—	15 285	58	640	01	721	83	43	61
Szczércu	174	16	74	83	6.007	02	159	16	182	—	6.029	86	133	50	79	05	26	10
Tarnowie	129	78	—	—	67.876	13	5.771	60	5.644	78	67.749	31	2.880	49	2.032	53	1.742	86
Tłumaczu	3.243	34	1.161	96	38.953	04	2.357	87	3.422	89	40.016	06	1.673	69	751	90	1.200	43
Tyśmienicy	2.392	98	437	10	47.880	27	1.671	75	1.340	—	47.548	52	1.947	47	1.273	11	647	66
Wykotach	263	02	—	—	16.025	73	545	—	454	80	16.115	93	492	46	5	03	2	93
Zakliczynie	183	84	—	—	3.357	—	153	—	152	—	3.356	—	272	17	10	—	23	32
Zbarażu	4.113	24	1.661	03	29.699	57	1.826	80	1.470	—	29.342	77	1.493	39	5.815	63	884	18
Złoczowie	1.854	88	215	88	18.290	47	1.624	25	2.324	—	18.990	22	453	13	50	—	62	88

wzrostu udziałów zaporę — to w r. 1878, powiedzieć śmiało można, że, w obec spadającéj płacy dziennéj robotnika i zastoju w drobnym przemyśle — była ona głównym czynnikiem zmniejszenia ogólnéj cyfry udziałów.

Fundusz rezerwowy, który tylko przy znacznych stratach ogólnych ucierpieć może — a przez dopisywanie z czystych zysków ciągle wzrasta, wzrósł i w tym roku w cyfrze przeciętnéj na 1 członka z 6·7 na 7·8 m. i wynosi obecnie 29% udziałów. — Mniejsze ryzyko w towarzystwach spożywczych, w porównaniu z zaliczkowémi — nie wymaga znaczniejszego funduszu rezerwowego, którego stosunkowe zwiększenie tylko wyjątkowo znaczniejszém ryzykiem wytłumaczyć się da, jak n. p. u stowarzyszeń, które fundusz rezerwowy w nieruchomościach posiadają, albo pewną gałęź przemyslu na własną prowadzą rękę.

Kapitałów obcych miały towarzystwa spożywcze w roku ubiegłym w obrocie więcéj, niż w r. 1877. Ten wzrost przypada główniéj na pożyczki bądź to wprost zaciągnięte, bądź w rozpisanych udziałach na nieruchome posiadłości towarzystw. — Natomiast z radością notujemy spadek długów hipotecznych i znaczny towarowych (o 114.000 m.), chociaż jak wyżéj powiedziano, obrót towarowy znacznie poszedł w górę. Długi ostatnie wynosiły w r. 1877 23·9% zaś w ubiegłym tylko 21·5% zapasów towarowych, zaś 25·9% i 21·8% ogólnéj cyfry obcych kapitałów. — Zauważyliśmy także, że towarzystwa przekonują się coraz bardziéj, jak niekorzystnym i drogim jest towar na kredyt brany, w porównaniu z kupionym za gotówkę — a dodajemy z naszéj strony, że stowarzyszenia nie potrzebują w tym celu posiłkować się kapitałem obcym, potrzebują jedynie odmówić i członkom swoim kredytu na towar, a przeto zwiększyć niewięziony kapitał obrotowy. Jednak tabelki powyższe uwidoczniają, że towarzystwa spożywcze nie zeszły z niewłaściwej drogi, jaką jest udzielanie członkom kredytu towarowego; owszem ¼ część towarzystw wymienionych w roczniku wykazuje znaczne w téj rubryce zaległości, pomimo, że niektóre z nich towary nie inaczéj, jak za gotówkę pobierają. — Zwracamy więc uwagi nasze do tych towarzystw, które pozwalając członkom swoim korzystania z kredytu towarowego — nie nauczeni przykładem wielu innych, przyspieszają własną zgubę, zapominając, że zaległości tego rodzaju rosną jak lawina, która ciężarem swoim nagle zgnieść może. — Szczególnie towarzystwa saskie, szląskie i niektóre południowo-niemieckie, liczące pomiędzy członkomi przeważną ilość górników, mogą na siebie bardzo smutne sprowadzić następstwa. Nie pojmują one, że byt ich nie tylko nie zawisł od udzielania kredytu członkom, ale przeciwnie z doświadczeń innych towarzystw, które członków do kupowania towarów za gotówkę zmusiły — pouczyć się mogą, że tamte postępowaniem swojém prawdziwą wdzięczność klas robotniczych sobie zjednały.— Robotnik bowiém odczuje to i uzna najlepiéj, że pierwéj o polepszeniu bytu téj klasy marzyć nie wolno, póki się robotnika do zaspakajania gotówką codziennych potrzeb życia nie zmusi, i nie sprowadzi się przeto w drobnym jego budżecie równowagi wydatków z dochodami. — Kredyt bowiem na potrzeby codzienne, jest objawem anormalnym, stanem wiecznego zabagnienia, tém bardziéj, że już i ustawodawstwo usunęło tę szkodliwą anomalią, jaką były kondykta na wynagrodzenia za pracę, któréj jeszcze nie wykonano. — Ustawodawstwo więc pozbawia towarzystwa prawnéj podstawy poszukiwania swoich pretensyi—a ciężar ponoszą towarzystwa same, pozwalając członkom w ten sposób pośrednio wycofywać udziały, które przecież powinny w pierwszéj linii gwarantować pretensye wierzycieli towarzystw.

Nawet i tam gdzie tak zwane średnie klasy z kredytu towarowego korzystają, chociaż niebezpieczeństwa tak wielkiego nie ma — powinno się wszelkiemi sposobami temu, śmiało powiemy, nadużyciu zapory stawiać, albowiem „branie na kredyt“ stało się już prawdziwą chorobą wieku — tamującą swobodny rozwój przemysłu. Towarzystwa spożywcze powołane są zatém w pierwszym szeregu do obowiązku: wypleniać wpływem moralnym ten chwast nieużyteczny, i wykorzeniać miły wprawdzie, ale szkodliwy nałóg.

Posiadłości nieruchome towarzystw, w roczniku zamieszczonych, reprezentują wartość 3,158.000 marek, która w porównaniu z rokiem 1877 o 110.000 wzrosła. — Nabywając takowe, starały się towarzystwa przedewszystkiem tak ubezpieczać, aby nie były zmuszane do wypłacania wypowiadanych udziałów, z powodu zakupu nieruchomości z téjże właśnie rubryki. — Musimy tu znowu zwrócić uwagę, że na zakupno nieruchomości nadaje się jedynie fundusz rezerwowy, jako niemożliwy do wycofania.

Długi hipoteczne towarzystw powinny być tylko z zastrzeżeniem dłuższego, jak półrocznego terminu wypowiedzenia zaciągane, w przeciwnym bowiem razie każdy najmniejszy nawet zastój w obrocie, mógłby bardzo szkodliwe sprowadzić następstwa. Naiwném bowiém, a ze stanowiska zdrowéj gospodarki występném jest mniemanie, jakoby przez zaciągnięcie nowéj pożyczki — dawną umorzyć nie trudno, albowiem doświadczenie udowodniło, że instytucya w fazie przesilenia się znajdująca — nie tak łatwo uzyska kredyt, chociażby hipoteczny. Niezapominajmy także, że w podobnych wypadkach ręka dla instytucyi zawistna nie spoczywa, a konkurencya czy to osób prywatnych, czy też równorzędnéj instytucyi najsilniéj się objawia!

Z tego też powodu metoda Schultzego Delitsch, polegająca na gromadzeniu kapitału za pomocą akcyi drobnych — zyskuje coraz szersze zastosowanie.

Statystyczne daty co do członków przedłożyło tylko 145 towarzystw (o 32 mniéj niż w r. 1877). — Wzrost liczby członków wynosi 20·3% a ubytek 15·5% téj liczby, jaka z początkiem r. 1878 istniała (w r. 1877: 19·7 i 15·3). — Tutaj zatém nie ma takiego ubytku, jaki u towarzystw zaliczkowych zanotowaliśmy. Rozdział na klasy

uległ od r. 1877 tylko nieznacznéj zmianie: robotników nie samoistnych 48.9%, rękodzielników 16·8, lekarzy, nauczycieli i t. d. 12·7 (w roku 1877 49·3, 17·6, 11·9)

Współdziałanie zatém najrozmaitszych warstw, jest widoczne, co do rozwoju towarzystw spożywczych niezmiernie się przyczyni.

Zamykając témi uwagami pogląd na stowarzyszenia zarobkowe w Niemczech — pozwalamy sobie skromną wyrazić nadzieję, że praca nasza będzie chociaż cegiełką do zbudowania zdrowych podstaw dla stosunków ekonomicznych w kraju naszym, że przyczynimy się do sprowadzenia niektórych towarzystw naszych na właściwą drogę rozwoju, i prawdziwie obywatelskiéj działalności — odsełając gorliwych, którzy pracę naszą za niedostateczną uważać będą, do roczników Schultzego-Delitsch.

Ruch stowarzyszeń.

Wydział Związku stowarzyszeń odbył dnia 23. listopada b. r. posiedzenie zwyczajne, w którém wzięli udział p. Patron J. Pajączkowski, prezes Dr. K. Maly, pp. Dr. Goldmann, Romanowicz, Żabicki — ze strony redakcyi: Dr. Alfred Zgórski. — Ponieważ fundusze Związku są zupełnie wyczerpane, a stowarzyszenia zaległości nie uiszczają uchwalono zaciągnąć w Towarzystwie zaliczkowém lwowsk. pożyczkę 400 zł. na cele Związku; następnie udać się do Wydziału krajowego o subwencyą 500 zł. i wezwać towarzystwa, aby zaległości uiściły i przysłały Wydziałowi zaliczki na rachunek roku następnego. — Po przedstawieniu wydawcy „Roczników“, że do ostatniego „Rocznika“ będzie musiał dopłacić stokilkadziesiąt zł., i że skutkiem tego na przyszłość wydawnictwo zaniecha, uchwalono wezwać stowarzyszenia, aby każde w miarę możności zakupywało po kilka egzemplarzy „Rocznika“ dla swoich dyrektorów i członków Rady nadzorczéj — a nadto udać się do Wydziału krajowego z ofertą, 200 egzempl. „Rocznika“, którego rozpowszechnienie leży w interesie stowarzyszeń i kraju. W sprawie podatkowéj uchwalono polecić panu Patronowi, aby w porozumieniu z referentem téj sprawy Drem A. Zgórskim wyczekał stosownéj chwili do wniesienia petycyi do Rady Państwa, gdyby wnioski subkomitetu odnośnego wydziału w Radzie państwa nie odpowiadały potrzebom stowarzyszeń. — W sprawie przyszłego walnego Zgromadzenia delegatów Związku wybrano celem przygotowania materyałów komisyą złożoną z pp. Patrona, Dra K. Malego i Dra A. Zgórskiego.

Z Chodorowa. Dzięki trudnościom doznanym ze strony złoczowskiego sądu, jesteśmy zmuszeni powtórnie założyć stowarzyszenie zaliczkowe. Wkrótce ma to już nastąpić w obecności delegata Związku stowarzyszeń, o którego wysłanie odnieśliśmy się z prośbą do pana Patrona.

Sądowa Wisznia dnia 10. listopada 1879. Dnia dzisiejszego rada zawiadowcza wspólnie z dyrekcyą, odbyła pod przewednictwem p. Ksawerego Petrowicza i współudziale 7 członków, piérwsze posiedzenie w obecności sekretarza Związku stowarzyszeń. Uchwalono regulamina dla rady i dyrekcyi, zamianowano syndykiem notaryusza p. Strończaka, wysokość odsetek od pożyczek dla członków oznaczono na 10% i ½% prowizyi na koszta administracyi, dla wkładek oszczędności przyznano 7%. Uchwalono zaciągnąć kredyt: *a)* w Towarzystwie wzaj. ubezpieczeń w Krakowie 3000 zł.; *b)* w gal. kasie oszczędności 2000 zł.; *c)* w lwowskiém Towarzystwie zaliczkowém 2000 zł. Własne fundusze oprócz tego znacznie wpływają do kasy. Dyrekcya rozpoczęła téż czynności z wiarą we własne siły, pomoc ze strony instytucyi finansowych i poparcie Patronatu.

Sprawa podatkowa naszych stowarzyszeń w Radzie Państwa.

(Dr. A. Z.) W poprzednim numerze zaznajomiliśmy czytelników naszych w sprawie opodatkowania stowarzyszeń z elaboratem posła Hevery. Dodatkowo nadmienić musimy, iż kwestyą tą gorąco zajmują się z naszych posłów pp. Hausner, Rappaport i St. Madeyski, którzy się już udawali do nas po daty lub opinią w téj sprawie. Że zaś obawy, iż rząd w projektach swoich nie zadowolni słusznych wymagań naszych, były słuszne, dowodzą słowa p. Cherteka, kierownika ministerstwa skarbu w Izbie posłów dnia 7. z. m., w których zapowiedział przedłożenia projektu do ustawy o opodatkowaniu stowarzyszeń akcyjnych przedsiębiorstw, obowiązanych do składania publicznych rachunków. Ze słów tych wynika, że rząd nie odstąpił jeszcze od swego zamiaru postawienia stowarzyszeń naszych na równi z akcyjnemi pod względem opodatkowania, i że zatem rząd nie przekonał się o odrębném okonomiczném stanowisku naszych stowarzyszeń i potrzebie odmiennego traktowania ich potrzeb i obowiązków w ustawach podatkowych. Dotyczący Wydział Izby posłów gruntownie jednak nad sprawą tą się zastanawia i ustanowił dla niéj subkomitet, złożony z pp. Mauthnera, Matscheko, Hevery, Kaizla i Rappaporta. Członkowie zaś Wydziału i Izby starają się w rzecz wniknąć gruntownie i zasięgają informacyi od osób kompetentnych. A przedewszystkiem subkomitet zaprosił pana Hermana Zillera, patrona austr. Związku stowarzyszeń, na posiedzenie swoje, które się odbyło dnia 13. z. m., a w którém brał udział także i przewodniczący pełnego wydziału hr. Fürstenberg. Dnia 17. zaś z. m. odbył wiedeński klub stowarzyszeń w tym celu posiedzenie, na które przybyli posłowie hr. Fürstenberg, Hevera, Kronnawetter, Mauthner, Müller, Stiebitz, Tausche, Wagner i Wiesenburg. Na posiedzeniu tém uchwalono jednomyślnie następujące relacye:

1. Koniecznėm jest, aby sprawa opodatkowania stowarzyszeń w drodze ustawodawczėj jak najspieszniėj załatwioną była.

2. Łączenie sprawy podatkowėj ze sprawą należytościową, którą ustawa z 21. maja 1873. prawnie już uregulowała, sprowadza niobezpieczeństwo, że sprawa podatkowa nie będzie dość spiesznie załatwioną.

3. Ustawa o opodatkowaniu stowarzyszeń nie powinna się ograniczać tylko do opodatkowania stowarzyszeń zaliczkowych, ale powinna zarazem uregulować sprawę opodatkowania stowarzyszeń spożywczych, produkcyjnych i innych.

4. Sprawę opodatkowania stowarzyszeń uregulować zdoła jedynie ustawa, którąby urzeczywistniła zasady, wyrażone w rezolucyach VII. ogólnego zgromadzenia austryackich stowarzyszeń zarob. i gospodarczych. (Rezolucye te wraz z obrazem obrad tego Zgromadzenia, podamy w następnym numerze. P. R.)

Sprawę opodatkowania stowarzyszeń produkcyjnych i spożywczych odłożono do następnego posiedzienia klubu.

Uchwały te poprzedzały dyskusye 13. i 17. z. m., a za podstawę do niėj służyły wnioski p. Hevery i Mauthnera.

Piėrwsze znane są czytelnikom z poprzedniego numeru; poseł Mauthner zaś uczynił w subkomitecie wniosek:

„Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, które nie są na zysk obliczone a w interesa tylko z członkami swoimi wchodzą, nie podlegają podatkowi dochodowemu i mają jedynie opłacać mierny podatek zarobkowy“.

P. H. Ziller wystąpił równie przeciw temu wnioskowi, jak i wnioskom Hevery.

Wnioskowi Mauthnera zarzucić przedewszystkiėm należy jego elastyczność i zaniechanie głównėj zasady, że stowarzyszenia, nie zarobkując nie podlegają podatkom. Władze skarbowe pojęcia „na zysk nie obliczone“, „interesa z członkami“, umiałyby w wiadomy nam sposób na niekorzyść każdego stowarzyszenia naciągnąć, zresztą przyznając rządowi prawo nakładania podatku zarobkowego, uznałyby się stowarzyszenia za instytucye zarobkujące, więc uwolnienie od podatku dochodowego, byłoby tylko przywilejem, a tego nie domagają się nawet stowarzyszenia, walczące jedynie o swoje prawa.

Wnioskom Hevery zarzuca Ziller w piėrwszėj linii, że tylko o stowarzyszeniach zaliczkowych z pominięciem innych, jak spożywcze, produkcyjne itd. w nich jest mowa; a te ostatnie kategorye stowarzyszeń są w organizacyi ogólnėj stowarzyszeń ważnėmi pod względem ekonomicznėm ogniwami.

Dalėj niewłaściwie wciąga Hevera do sprawy podatkowėj sprawę należytości bezpośrednich w myśl ustawy z d. 21. maja 1873., przez co załatwienie sprawy głównėj się utrudnia. Ziller nie twierdzi, aby pomieniona ustawa była zupełnie sprawiedliwą i reformy nie potrzebowała, wszelako rzecz nie jest piekącą, a ciężar z tėj ustawy na stowarzyszenia nałożony jest jeszcze do zniesienia My z naszego stanowiska jedynie się nie godzimy, aby uważanie naszych „wykazów umorzeń“ za szereg ostęplowaniu ulegających kwitów było w ogólnych ustawach usprawiedliwionėm, i, dopóki te istnieją, słusznėm. Niemieckie stowarzyszenia tego ciężaru może nie czują, bo są to przeważnie małe banki eskontowe, ale nasze stowarzyszenia musiałyby runąć, gdyby przepisy powyższe do nas zastosowano, albo musiałyby stopę procentową od pożyczek podnieść o przeszło 6 od sta rocznie, jak to w swoim czasie wykazaliśmy [1]).

W celach podatkowych dzieli Hevera stowarzyszenia na 2 grupy: do piėrwszėj należałyby stowarzyszenia wolne od podatku, które nie płacą wyższėj dywidendy, jak procenta od wkładek oszczędności opłacanych, resztę zaś zysku przeznaczają na cele dobroczynne; — do drugiėj zaś grupy zalicza Hevera te stowarzyszenia, które wypłacają członkom dywidendę stosownie do zysku, a wtedy pragnie na nie nałożyć podatek dochodowy progresyjny. Przez taki podział uświęciłoby się zasadę, że od udziałów może być ustanowiony stały z góry określony procent, co jest i niebezpieczne i niezgodne ze znaczeniem udziałów, a nadto sprzeciwia się postanowieniu §. 217. ust. handl. Błędne jest także mniemanie, że kwoty przeznaczone na cele dobroczynne mają być wolne od podatku, gdyż przeznaczanie kwot na cele dobroczynne nie leży w zadaniu stowarzyszeń, jak je §. 1. ustawy z 9. kwietnia 1873. określa. Natomiast jeżeliby się ewentualny wniosek Hevery, który żąda podatku progresyjnego dla wszystkich stowarzyszeń w razie gdyby powyższego jego podziału nie przyjęto, utrzymał, należy cały nacisk na to położyć, iżby za podstawę do opodatkowania przyjęto buchhalterycznie obliczony zysk czysty po strąceniu: odsetek biernych, wszelkich kosztów administracyi, płac i remuneracyi, zużycia inwentarza, podatków i strat z interesu. Myśl ustanowienia podatku progresyjnego trafia nam do przekonania, lecz zdanie p. Zillera wydaje nam się sprawiedliwem, ale progresya nie była w stosunku do bezwzględnėj cyfry zysku, lecz w procentowym stosunku czystego zysku do kapitału własnego. Byłaby to zarazem ustawa przeciw lichwie w stowarzyszeniach.

Na żądanie jednego z naszych delegatów wyjaśniliśmy w tym duchu nasze zdanie, nim jeszcze o wywodach p. Zillera otrzymaliśmy wiadomość, ze względów jednak narodowych, aby zatrzymać wpływ na wybory do Izb handlowych i przemysłowych, uważaliśmy, że nie zbyt wysoki podatek zarobkowy stowarzyszenia nasze znieść zdołają.

---

[1]) Przy pożyczce 150 zł. na 50 rat tygodniowych wynosiły stęple: akt notaryalny 63 ct., wypis 50 ct., 50 rat po 7 ct. za pokwitowania, razem 4 zł. 63 ct., czyli z uwzględnieniem amortyzacyi 6$^{44}/_{100}$% od kapitału wypożyczonego. (P. A.)

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.

Z I. Związkowėj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.